

Kongelig resolusjon om endringer i anskaffelsesregelverket som følge av revidert WTO/GPA-avtale

1. Hva saken gjelder

Med hjemmel i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser § 16 legger Nærings- og fiskeridepartementet frem forslag til Forskrift om endringer i forskrift om offentlige anskaffelser og forsyningsforskriften (forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser og forskrift 7. april 2006 nr. 403 om innkjøpsregler i forsyningssektorene (vann- og energiforsyning, transport og posttjenester)).

2. Bakgrunnen for forskriftsendringene

Ved Prop. 157 S (2012-2013) ble Stortinget bedt om å gjøre vedtak om samtykke til godkjenning av protokoll av 30. mars 2012 om endring av WTO-avtalen om offentlige innkjøp (GPA) av 15. april 1994. Stortinget fattet den 21. juni 2013 vedtak om slikt samtykke i samsvar med Innst. 487 S (2012-2013) og omhandlede protokoll ble deretter godkjent ved Kongelig Resolusjon av 20. september 2013.

Endringene i forskriften følger av forpliktelsene i protokollen og vil tre i kraft samtidig med at den reviderte GPA-avtalen trer i kraft.

Hovedmålsettingen med GPA er å sikre en effektiv multilateral ramme for offentlige anskaffelser og at lovgivning og praksis i medlemslandene baseres på prinsippene om nasjonal behandling og ikke-diskriminering. Avtalen innebærer at partene gir hverandre adgang til sine offentlige anskaffelser. Den inneholder detaljerte prosedyreregler for gjennomføringen av offentlige anskaffelser, blant annet i form av bestemmelser om anskaffelsesprosedyrer, tekniske spesifikasjoner, tidsfrister, utvelgelse av leverandører, tildeling av kontrakter, klageprosedyrer mv. Avtalen inneholder også lister over hvilke oppdragsgivere hos de enkelte partene som er omfattet, og hvilke terskelverdier disse er underlagt.

Offentlige anskaffelser er allerede en del av EØS-avtalen, og Norge er dermed underlagt det relativt åpne innkjøpsregimet i EU/EØS. GPA gir imidlertid norske leverandører økt adgang til å delta i offentlige anskaffelser i

markeder utenfor EØS-området, og avtalen sikrer disse økt forutsigbarhet og bedre rammebetingelser. Tilsvarende gis leverandører i GPA-land økt adgang til å delta i konkurranser om offentlige anskaffelser i Norge.

Forhandlingene om å revidere GPA-avtalen har pågått i mer enn ti år og har fra norsk side vært ledet av Utenriksdepartementet, i samarbeid med det tidligere Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, nå Nærings- og fiskeridepartementet. Formålet med revisjonen har vært å forbedre og forenkle selve avtaleteksten, herunder prosedyrebestemmelsene, og gjøre den mer brukervennlig og fleksibel. Videre sikrer den reviderte avtalen større grad av åpenhet og harmonisering av lovverk, reguleringer og innkjøpspraksis for offentlige anskaffelser internasjonalt. Mer transparente og forutsigbare prosedyreregler har således stått sentralt i forhandlingene. Det har også vært et viktig mål med forhandlingene å utvide avtalens dekningsområde mellom partene, dvs. å utvide partenes markedsadgang. På dette punktet har det også skjedd en betraktelig utvidelse under den reviderte GPA.

I forhandlingene har det fra norsk side vært et hovedanliggende å forbedre norske bedrifters markedsadgang til markeder utenfor EØS-området og å sikre en størst mulig harmonisering mellom GPA og EØS-regelverket.

3. Høring

Det tidligere Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet sendte forslag til endringer i forskrifter om offentlige anskaffelser og innkjøpsregler på høring den 15. juli 2013. Høringsfristen var 15. oktober 2013.

Departementet mottok 13 høringsuttalelser, hvorav 2 uttalelser med merknader: Justis- og beredskapsdepartementet hadde merknader av regelteknisk karakter. Miljøverndepartementet hadde merknader til det videre arbeid i komiteen for offentlige anskaffelser.

4. Forskriftsendringene

4.1. Innledning

Som følge av den reviderte avtalen og Norges forpliktelser etter denne (GPA-forpliktelser), må det norske anskaffelsesregelverket endres. Dette gjelder både forskrift om offentlige anskaffelser og forsyningsforskriften.

4.2. Endringer i forskrift om offentlige anskaffelser

Ny terskelverdi for statlige myndigheters anskaffelser av visse teletjenester

I dag gjelder det en høyere terskelverdi for statlige myndigheters anskaffelser av visse teletjenester som nevnt i CPC-ref. 7524, 7525 og 7526 under vedlegg 5 kategori 5 (per i dag 1,6 mill. kr.), jf. § 2-2 annet ledd, enn for andre prioriterte tjenester (per i dag 1 mill. kr.), jf. FOA § 2-2 første ledd annet punktum. Med prioriterte tjenester menes de tjenestene som er listet opp i forskriftens vedlegg 5 og som er fullt ut underlagt de detaljerte prosedyrereglene i forskriften.

At det gjelder en høyere terskelverdi for disse teletjenestene er en følge av direktiv 2004/18/EF (anskaffelsesdirektivet), jf. artikkel 7, bokstav b, tredje strekpunkt. Disse teletjenestene var ikke omfattet av GPA94 for Norges vedkommende.

I den nye GPA-avtalen er det imidlertid fremforhandlet en økt markedsliberalisering av teletjenester som nevnt i CPC-ref. 7524, 7525 og 7526. Norge unntar således ikke lenger anskaffelser av disse teletjenestene fra avtalens virkeområde, og Norge har forpliktet seg til å innføre den lavere terskelverdien på 1 mill. kr. også for disse. Det vil således ikke være mulig for Norge, etter ikrafttredelse av reviderte GPA, å fastholde terskelverdien på 1,6 mill. kr. for disse teletjenestene. På denne bakgrunnen foreslo departementet i høringsbrevet å oppheve bestemmelsen i forskriften § 2-2 annet ledd om en høyere terskelverdi for disse teletjenestene.

Det bemerkes at EU har påtatt seg samme forpliktelse under den reviderte GPA, og at EU derfor heller ikke vil kunne videreføre en høyere terskelverdi for telekommunikasjonstjenester etter avtalens ikrafttredelse for EU. Det må derfor også forventes at EØS-avtalen vil bli endret på dette punktet. EU-kommisjonen har da heller ikke foreslått å videreføre artikkel 7, bokstav b, tredje strekpunkt i sitt forslag til nytt anskaffelsesdirektiv som forventes vedtatt snarest, jf. KOM(2011)896.

Ingen høringsinstanser hadde merknader til dette forslaget.

Henvisning til norsk vedlegg med hensyn til omfattede forsvarsanskaffelser

Det gjelder også i dag en høyere terskelverdi for statlige myndigheters anskaffelser av visse varer på forsvarsområdet (per i dag 1,6 mill. kr.), jf. § 2-2 annet ledd, enn for andre varer (per i dag 1 mill. kr.), jf. § 2-2 første ledd annet punktum. Det gjelder varer som ikke omfattes av Norges bilag 1 til vedlegg 1 til GPA94.

GPA94 bilag 1 inneholder de nasjonale bindingslistene som fastsetter de enkelte parters forpliktelser med hensyn til markedsadgang. Vedlegg 1 lister opp omfattede oppdragsgivere på statlig nivå. Her har Norge tatt inn en note om at kun de anskaffelser til forsvarssektoren som er listet opp i vedlegget med generelle noter er omfattet av avtalen (en såkalt positiv liste).

Norge har videreført en slik positiv liste i den reviderte GPA, men terminologien og strukturen i avtalens vedlegg har blitt endret. Eksempelvis har det blitt tilføyd et nytt vedlegg som inneholder oppstilling av de varene som er omfattet av avtalen (GPA94 inneholdt ikke et slikt særskilt vedlegg for varer). For å gjenspeile denne endringen foreslo departementet i høringsbrevet å endre henvisningen i § 2-2 første ledd annet punktum til "vedlegg 4 til tillegg I". Dette er utelukkende en endring av teknisk karakter.

Ingen høringsinstanser hadde merknader til dette forslaget.

4.3. Endringer i forsyningsforskriften

Departementet foreslo i høringsbrevet å oppheve § 1-9.

Det fremgår av LOA § 4 hvem som er rettighetshavere etter loven. Det følger av denne bestemmelsen at virksomheter som ikke er rettighetshavere etter EØS-avtalen bare vil ha rettigheter i det omfang de er gitt slike rettigheter etter GPA-avtalen eller andre internasjonale avtaler som Norge er forpliktet til å følge.

Denne bestemmelsen er utdypet i forsyningsforskriften § 1-9.

Bestemmelsens første ledd er hovedsakelig en gjentakelse av LOA § 4, men med en noe annerledes ordlyd. Departementet så ikke noen grunn til å gjenta lovens bestemmelse i forskriften.

I § 1-9 annet ledd er det en oppstilling av noen av de anskaffelsene som virksomheter som er etablert i stater som omfattes av GPA-avtalen, men som ikke er med i EØS, ikke har rettigheter knyttet til. At virksomhetene ikke har tilgang til disse anskaffelsene følger i utgangspunktet allerede av LOA § 4: Dersom de ikke har rettigheter etter GPA-avtalen eller andre internasjonale avtaler, vil de heller ikke få tilgang etter lov og forskrifter. Bestemmelsen er derfor i prinsippet overflødig.

Videre er annet ledd ikke en uttømmende liste over hvilke anskaffelser som virksomheter i slike GPA-land ikke har tilgang til. Eksempelvis har slike virksomheter heller ikke rettigheter knyttet til anskaffelser som foretas i forbindelse med utøvelsen av følgende aktiviteter:

- produksjon og transport av gass eller varme, jf. § 1-3 bokstav a nr. 3,
- levering av gass eller varme til faste nettverk beregnet på ytelse av offentlige tjenester i forbindelse med produksjon, transport eller distribusjon av gass eller varme, jf. § 1-3 bokstav a nr. 4, og
- utvinning av olje, gass, kull eller andre typer fast brensel, jf. § 1-3 bokstav b. nr. 1.

Bestemmelsens bokstav c inneholder en oppsamlingsbestemmelse, der det fremgår at GPA-virksomheter for øvrig ikke får tilgang til anskaffelser som ikke er omfattet av GPA-avtalen. Slike virksomheter vil altså uansett ikke få tilgang til anskaffelser knyttet til disse aktivitetene. Slik bestemmelsen er utformet, kan dette imidlertid gi anledning til misforståelser.

Ingen høringsinstanser hadde merknader til dette forslaget.

5. *Ikraftsetting*

Norge har den 12. november 2013 levert sitt godkjenningsinstrument og den reviderte GPA avtalen trer i kraft den 6. april 2014.

Endringene i forskriften må tre i kraft samtidig med at den reviderte GPA-avtalen trer i kraft. På denne bakgrunnen foreslås det at endringene trer i kraft 6. april 2014.

Nærings- og fiskeridepartementet

t i l r å r

Forskrift om endringer i forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser og forskrift 7. april 2006 nr. 403 om innkjøpsregler i forsyningssektorene fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.

Forskrift om endringer i forskrifter om offentlige anskaffelser

Fastsatt ved kgl. res 28. mars. 2014 med hjemmel i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser § 16. Fremmet av Nærings- og fiskeridepartementet.

I

I forskrift 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser gjøres følgende endring:

§ 2-2 andre ledd skal lyde:

(2) For forsknings- og utviklingstjenester som nevnt i vedlegg 5 *kategori 8, etterfølgende* kunngjøring av uprioriterte tjenester (jf. vedlegg 6 og § 18-4) og for varekontrakter på forsvarsområdet når disse varekontraktene gjelder varer som ikke er omfattet av Norges *vedlegg 4 til tillegg I* til WTO-avtalen om offentlige innkjøp (GPA), gjelder *likevel* forskriftens del III for statlige myndigheter der den anslåtte verdi overstiger 1,6 millioner kroner ekskl. mva.

II

I forskrift 7. april 2006 nr. 403 om innkjøpsregler i forsyningssektorene gjøres følgende endring:

§ 1-9 oppheves.

III

Forskriften trer i kraft 6. april 2014.